

ΓΝΩΣΤΑ ΚΑΙ ΑΓΝΩΣΤΑ

Γράφει ο Αντώνης Αμπατζής → ampandonis@gmail.com

ΑΓΑΛΜΑ ΜΕΓΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

ΠΙΟ ΕΥΚΟΛΑ ΝΑ ΤΟΠΟΘΕΤΗΘΕΙ ΣΤΟ ΣΙΔΝΕΙ ΠΑΡΑ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ

Του τελευταίου μήνες βλέπουμε αυτή την κινητικότητα που υπάρχει όσον αφορά το πρόβλημα με τα Σκόπια. Υπάρχει ήδη αυτή την στιγμή το προσύμφωνο των Πρεσπών ενώ μέσα στους επόμενους μήνες αναμένουμε τις εξελίξεις για το εάν θα προχωρήσει αυτή η συμφωνία και τελικά επικυρωθεί. Αντιδράσεις υπάρχουν και από τις δύο πλευρές για το εάν αυτή η συμφωνία είναι δίκαιη ή όχι για την Ελλάδα αλλά και για τα Σκόπια. Από την μεριά των Ελλήνων τα συλλαλητήρια πάνε και έρχονται αλλά και οι αντιδράσεις από τους Σκοπιανούς εθνικιστές κυρίως είναι επίσης σφοδρές.

Τα συλλαλητήρια κυρίως στην Βόρεια Ελλάδα γίνονται ως επί το πλείστον στην συμπρωτεύουσα Θεσσαλονίκη κάτω από το άγαλμα του Μεγάλου Αλεξάνδρου το οποίο βρίσκεται στην παραλιακή λεωφόρο. Αλλά για όποιον έχει προσέξει καλύτερα θα δει ότι οι ανάλογες συγκεντρώσεις στην Αθήνα ειδικά γίνονται κλασικά στην πλατεία Συντάγματος. Και είναι φυσιολογικό. Όμως υπάρχει μια μικρή λεπτομέρεια που ίσως όλα αυτά τα χρόνια μας διαφεύγει. Άγαλμα του Μεγαλέξανδρου στην πρωτεύουσα του ελληνικού κράτους..... απλά δεν υπάρχει. Και όμως είναι γεγονός. Η Αθήνα με την τεράστια ιστορία, τα μνημεία παγκόσμιου πολιτισμού, τις πλατείες και τα φημισμένα μουσεία της, δεν διαθέτει ούτε ένα άγαλμα του Μεγαλέξανδρου. Και σε αυτό βέβαια δεν φταίει οι Σκοπιανοί.

Ο Μεγαλέξανδρος του Γιάννη Παππά Μερικές φορές κατηγορούμε εμείς οι Έλληνες ότι για όλα τα δεινά μας φταίνε οι ξένοι παράγοντες. Ποτέ δεν κάναμε την αυτοκριτική μας για το εάν και εμείς έχουμε την ευθύνη για την εξέλιξη ορισμένων εθνικών θεμάτων. Και εάν τώρα είναι πολύ εύκολα να αποδώσουμε ευθύνες σαν απλοί πολίτες στις κυβερνήσεις που έχουν διαχειριστεί το θέμα της ονομασίας των Σκοπίων ποτέ δεν αναλογιζόμαστε τι έχουμε κάνει εμείς σαν απλοί πολίτες. Το θέμα για την ανυπαρξία αγάλματος του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Αθήνα δεν έχει να κάνει πολλές φορές με τις κεντρικές κυβερνήσεις που πέρασαν κατά καιρούς από το ελληνικό κοινοβούλιο αλλά έχει να κάνει το τι συμβαίνει σε τοπικό επίπεδο πράγμα του σημαίνει με την σειρά του ότι και την ευθύνη της επωμιζόμαστε και εμείς σαν απλοί πολίτες μια και σε τοπικό επίπεδο έχουμε πιο άμεση συμμετοχή. Αλλά ας δούμε το χρονικό.

Η περιπέτεια λοιπόν που βιώνει εδώ και 25 χρόνια ένα άγαλμα στους δρόμους της Αθήνας είναι τραγελαφικά επίκαιρη. Πρόκειται για τον έφιππο ανδριάντα του Μεγάλου Αλεξάνδρου που ανήκει στο κράτος από το 1992 αλλά οι αρμόδιοι δεν έχουν ακόμη καταφέρει να τον τοποθετήσουν σε κάποιο σημείο της πρωτεύουσας. Ο ατελείωτος μαραθώνιος της χωροθέτησής του είναι ιστορία για γέλια και για κλάματα και ο 'γόρδιος δεσμός' της εγκατάστασής του δίνει δυστυχώς επιχειρήματα σε καθέναν που ψάχνει θεωρίες συνωμοσίας και εθνικών παραχωρήσεων για να μπορέσει στη συνέχεια να τις καπηλευθεί πολιτικά.

Από το 1941.....

Ούτε πρόβλημα υπήρχε τότε με το όνομα, ο Τίτο ήταν ακόμη αντάρτης και πολεμούσε τους Ναζί αλλά δεν υπήρχε και η διάσπαση η οποία έγινε μετά από σχεδόν πενήντα χρόνια. Η μελέτη του αγάλματος ξεκίνησε από τον γλύπτη το 1941 και η χύτευση ολοκληρώθηκε το 1973. Ο ορειχάλκινος ανδριάντας αναπαριστά τον Μέγα Αλέξανδρο σε νεαρή ηλικία, σχεδόν έφηβο, χωρίς να κρατά όπλα, να ιππεύει τον περίφημο Βουκεφάλα. Είναι έργο του σημαντικού γλύπτη Γιάννη Παππά, ύψους 3,50 μέτρων και βάρους 1.200 κιλών.

Το 1992, με το ζήτημα των Σκοπίων σε έξαρση, ο ανδριάντας εκτέθηκε στην Εθνική Πινακοθήκη στη διάρκεια αναδρομικής έκθεσης του γλύπτη. Το υπουργείο Πολιτισμού το αγόρασε έπειτα από λίγο επί υπουργίας Ντόρας Μπακογιάννη. Εώς το 2002 η

υπόθεση ξεχνιέται, μέχρι που δωρίζεται στον Δήμο Αθηναίων λίγο πριν η κ. Μπακογιάννη αναλάβει δήμαρχος. Από εκεί και μετά ξεκινά ένα απίστευτο δρομολόγιο ανάμεσα σε διάφορα σημεία της πόλης.

Το 2010 και λίγο πριν παραδώσει τη δημαρχία ο Νικήτας Κακλαμάνης, λαμβάνεται απόφαση να εγκριθούν οι μελέτες που είχαν γίνει και να τοποθετηθεί στην πλατεία Κοτζιά, αφού προηγουμένως είχαν εξετασθεί διάφορες άλλες θέσεις (Ομόνοια, πλατεία Δικαιοσύνης, πάρκο Ριζαρείου, αρχή Συγγρού), για τις οποίες άλλοτε διαφωνούσε το Κεντρικό Αρχαιολογικό Συμβούλιο, άλλοτε ο δήμος και άλλοτε ο γλύπτης. Έτσι, το θέμα καταλήγει στα χέρια του Γιώργου Καμίνη του σημερινού Δήμαρχου.

Θα φθάσει ο Απρίλιος του 2015 για να αποφασισθεί νέα θέση στη συμβολή των λεωφόρων Αμαλίας και Ολγας, στην τριγωνική νησίδα απέναντι από το άγαλμα του Βύρωνα. Είχαν ακολουθήσει θετικές γνωμοδοτήσεις των Υπουργείων Υποδομών και Μεταφορών, για τη διεύρυνση της νησίδας, Πολιτισμού και της «Αττικό Μετρό Α.Ε.» και είχε εγκριθεί δαπάνη 75.000 ευρώ για τις αναγκαίες εργασίες, όπως η κατασκευή του βάθρου και η διαμόρφωση του περιβάλλοντα χώρου. Στη νησίδα που επρόκειτο να τοποθετηθεί το έργο, υπήρχε φοίνικας που ξεράθηκε από ασθένεια, που έχει πλήξει την Αθήνα. Και ακολουθούν και άλλα συμβούλια.

Και τι δεν ακούστηκε σε κείνη τη συνεδρίαση. Ο επικεφαλής της Ανοικτής

Πόλης, Ρήγας Αξελός, να προτείνει νέα μελέτη από τον δημοτικό σύμβουλο. Τον Αρη Σπηλιωτόπουλο να μακρηγορεί για να καταλήξει πως το σημείο είναι ακατάλληλο. Τη Χρυσή Αυγή να μεγαλουργεί και πάλι καθώς ο Χρήστος Γούδης λέει πως θα δημιουργήσει..... συνειρμούς η τοποθέτηση ενός εφήβου κοντά στον λόρδο Βύρωνα και η Δήμητρα Βελέντζα διαμαρτύρεται που "δεν έχουμε γεμίσει την Ελλάδα με μεγαλοπρεπή αγάλματα του Μεγάλου Αλεξάνδρου".

Και ακόμα: τον Φίλιππο Δραγούμη, απόγονο του Ίωνος, να λέει πως "γενικότερα η Αθήνα δεν έχει κάποιο λόγο να τιμά..... τον Μεγαλέξανδρο" και "τον εθνικισμό που επισύρει". Τον Νίκο Σοφιανό (ΚΚΕ) να θυμάται την καταστροφή των Θηβών και τον Γ.Π. Αποστολόπουλο τον Λαμιακό πόλεμο και τον Αντίπατρο. Τον Θ. Βερέμη να λέει πως ο Αλέξανδρος "δεν ήταν και πολύ καλός για την Αθήνα, αλλά δεν πειράζει". Τέλος, τον αρμόδιο αντιδήμαρχο Γ.Χ. Αποστολόπουλο να επιμένει πως δεν μπορεί να συνεχιστούν άλλο οι βόλτες του αγάλματος στην πόλη διότι "αν δεν παρθεί η απόφαση να μπει σήμερα, δεν πρόκειται να μπει ποτέ και πουθενά". Σχεδόν τρία χρόνια μετά, η τοποθέτηση του αγάλματος δεν έχει ακόμη γίνει και σε πρόσφατο δημοτικό συμβούλιο ο Γ.Χ. Αποστολόπουλος ενημέρωσε ότι όλα είναι έτοιμα αλλά ο δήμος περιμένει την ειδική βάση που ζήτησε να κατασκευαστεί ο γιος του γλύπτη, Αλέκος. Το καλοκαίρι του 2017 που μας πέρασε μετά από οκτώ αποφάσεις και σχεδόν δύο χρόνια, ο έφιππος ανδριάντας του Μεγάλου Αλεξάνδρου φαινόταν επιτέλους να βρίσκει την πολυπόθητη θέση του, στο κέντρο της πρωτεύουσας.

Οι αποφάσεις όριζαν ότι ως τον Δεκέμβριο του 2017 θα τοποθετηθεί στο κέντρο της Αθήνας, ο έφιππος ανδριάντας του Μεγάλου Αλεξάνδρου μετά από «οδύσσεια» 25 σχεδόν χρόνων, πράγμα που τελικά δεν έγινε.

Είναι σαφές ότι δεν θέλουμε τον ανδριάντα του Μεγάλου Αλεξάνδρου στην Αθήνα. Κατά τα άλλα δίνουμε μάχες για το όνομα των Σκοπίων που από ότι φαίνεται θα μπορούσαμε και να τους το κάνουμε δώρο το άγαλμα στο τέλος ως ένδειξη φιλίαςΑυτή είναι η Ελλάδα.

(Ο Γιάννης Παππάς απεβίωσε το 2005. Ωστόσο το άγαλμα παραμένει στην αποθήκη του δημιουργού του η οποία ανήκει πλέον στο Μουσείο Μπενάκη).